

DEUTSCHE POST IN DHL INTERNATIONAL PROTI KOMISIJI
SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (drugi senat)
z dne 10. februarja 2009*

V zadevi T-388/03,

Deutsche Post AG, s sedežem v Bonnu (Nemčija),

DHL International, s sedežem v Diegemu (Belgija),

ki ju zastopata J. Sedemund in T. Lübbig, odvetnika,

tožeči stranki,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopata V. Kreuzschitz in M. Niejahr, zastopnika,

tožena stranka,

* Jezik postopka: nemščina.

katere predlog je tožba za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2003) 2508 konč. z dne 23. julija 2003, da se po postopku predhodnega preverjanja, določenega v členu 88(3) ES, ne nasprotuje ukrepom, ki so jih belgijski organi sprejeli v korist belgijskega poštne podjetja La Poste SA,

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (drugi senat),

v sestavi I. Pelikánová, predsednica, K. Jürimäe, sodnica, in S. Soldevila Fragoso (poročevalec), sodnik,

sodna tajnica: K. Andová, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. maja 2008

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

- ¹ La Poste SA je javno podjetje, pristojno za univerzalne poštne storitve v Belgiji. Z liberalizacijo trga poštnih storitev je La Poste 1. oktobra 1992 nasledilo Régie des

Postes, ki je bilo neposredno podrejeno belgijskemu ministrstvu za pošto. La Poste je bilo neodvisno javno podjetje, v stoođstotni lasti belgijske države.

- 2 Javne storitve, ki jih zagotavlja La Poste, tarifni sistem, ki se zanje uporabi, pravila vedenja do potrošnikov in subvencije določa zakon, podrobno pa so opredeljeni v Contrat de gestion (v nadaljevanju: pogodba o upravljanju), sklenjeni z državo. Po letu 1992 so bile med državo in La Poste sklenjene štiri pogodbe.
- 3 Poleg svoje funkcije izvajalca univerzalnih poštnih storitev je La Poste pristojno za številne druge storitve v javnem interesu, kot so vsem dostopne bančne storitve, dostava tiskovine po znižanih cenah, dostava natisnjenege volilnega materiala, izplačila pokojnin na domu, prodaja dovoljenj za ribolov in zbiranje upravnih glob. V pogodbi o upravljanju so opredeljena predvsem pravila nadomestitve dodatnih neto stroškov za storitve v splošnem gospodarskem interesu (v nadaljevanju: storitve SSGI).
- 4 La Poste ustvari 84 % svojega prometa v sektorju univerzalnih poštnih storitev. Sektor ekspresnih pošiljk pomeni 4 % njegovega prometa, kar ustreza 18-odstotnemu tržnemu deležu v tem sektorju (*priloga 1 k tožbi, točka 27*).
- 5 Tožeči stranki, Deutsche Post AG in njena belgijska hčerinska družba DHL International (v nadaljevanju: skupina Deutsche Post), delujeta v sektorju poštnih storitev in zlasti na trgu storitev ekspresnih pošiljk. Skupina Deutsche Post ima na belgijskem trgu ekspresnih pošiljk od 35- do 45-odstotni delež.

Postopek predhodnega preverjanja

- 6 Belgijska država je leta 1999 sprejela načelni sklep, da bo La Poste odobrila finančni prispevek, če se sestavi poslovni načrt, ki ga potrdijo poslovodski organi podjetja in se ga uskladi s socialnim načrtom. Ta načrt podjetja, ki je bil sprejet 28. junija 2002 in je določal povečanje produktivnosti in rentabilnosti podjetja, izboljšanje kakovosti ponujenih storitev in razvijanje novih dejavnosti, je vključeval pomembne naložbe (*priloga 1 k tožbi, točki 32 in 33 ter od 37 do 39*).
- 7 Belgijska vlada je 8. oktobra 2002 dala soglasje za povečanje kapitala La Poste za 297,5 milijona EUR. To povečanje kapitala je moralo biti izvršeno v obliki vpisa povečanja kapitala in plačila v obliki delnic, ki so bile kapital, z istimi pravicami kot že izdane delnice (*priloga 1 k tožbi, točki 31 in 33*).
- 8 Kraljevina Belgija je z dopisom z dne 3. decembra 2002 Komisijo obvestila o načrtovanem povečanju kapitala La Poste za 297,5 milijona EUR, v skladu z določbami člena 88(3) ES. Komisija in belgijski organi so se sestali trikrat, in sicer 12. decembra 2002, 6. februarja in 3. aprila 2003, prav tako pa so si izmenjali več dopisov (*priloga 1 k tožbi, točka 1*).
- 9 Tožeči stranki sta, potem ko sta se na podlagi izjave belgijskega ministra za telekomunikacije z dne 1. julija 2003, ki ji je 14. julija 2003 sledil članek v belgijskem dnevniku *Le Soir*, seznanili s tem, da je bil izveden postopek preverjanja, po faksu 22. julija 2003, registriranem 23. julija 2003, na Komisijo naslovili zahtevo za informacije o stanju postopka, da bi se ga po potrebi udeležili, v skladu z določbami člena 20 Uredbe Sveta (ES) 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (88 ES) (UL L 83, str. 1) (*prilogi 6 in 7 k tožbi*).

- 10 Komisija je 23. julija 2003 sklenila, da po postopku predhodnega preverjanja, v skladu s členom 88(3) ES (Odločba C(2003) 2508 konč., v nadaljevanju: izpodbijana odločba), ne bo podala ugovorov, ker priglašeni ukrep ni državna pomoč.

Izpodbijana odločba

- 11 Komisija je v izpodbijani odločbi predstavila trditve belgijskih organov, ki se nanašajo na njihov načrt povečanja kapitala La Poste. Belgijski organi tako poudarjajo, da jih je treba upoštevati z vidika zasebnega investitorja v tržnem gospodarstvu. Pomoč je del programa ukrepov za povečanje produktivnosti podjetja v zvezi z odprtjem poštnih trgov, njen namen pa je zagotoviti dodatni kapital, pri čemer se pričakuje kapitalski donos. Menijo, da ima podjetje dejanske možnosti za rast na področju svojih novih dejavnosti (*priloga 1 k tožbi, točke od 48 do 50*).
- 12 Belgijski organi med drugim menijo, da je La Poste od leta 1992 moralo nositi stroške nekaterih svojih obveznosti zagotavljanja storitev SSGI (poštne storitve, bančne storitve za subjekte, ki nimajo bančnega računa), ki so jih državni prispevki le delno nadomestili. Dejstvo, da je štiri petine zaposlenih pri La Poste javnih uslužbencev, je prav tako prispevalo k precejšnjim dodatnim stroškom (nakazila pokojnin med letoma 1992 in 1997 namesto prispevkov), prav tako tudi praksa predčasnega upokojevanja (*priloga 1 k tožbi, točki 51 in 52*).
- 13 Komisija je v pravni presoji priglašenega ukrepa navedla, da je država Belgija z vsako pogodbo o upravljanju pooblastila La Poste za opravljanje posebnih nalog splošnega gospodarskega pomena, ki so ustrezale njegovim storitvam v javnem interesu. Navedla je, da v skladu s sodno prakso takšni ukrepi niso državne pomoči v smislu

člena 87(1) ES, če državna nadomestila, ki jih je prejelo La Poste, ne presežejo neto dodatnih stroškov za storitve SSGI, za izvajanje katerih je pristojno. Vendar pa bi bila na podlagi

člena 86(2) ES nadomestila vseeno združljiva s skupnim trgom, tudi če bi bila državna pomoč.

- 14 Komisija je v izpodbijani odločbi navedla, da se je pred preizkusom priglašeni ukrepi prepričala, da La Poste po preoblikovanju v neodvisno javno podjetje ni bilo deležno ugodnosti na podlagi ukrepov, ki bi bili lahko opredeljeni kot državne pomoči, ki niso združljive s skupnim trgom v smislu člena 87 ES. V okviru tega preizkusa je opredelila šest ukrepov, in sicer oprostitev plačila davka od dohodkov podjetij, ukinitve provizije za pokojnine v znesku 100 milijonov EUR v letu 1997, možnost uveljavljanja državnega jamstva za prevzete kredite, oprostitve plačila davka na nepremičnine za stavbe, ki se uporabljajo za zagotavljanje javnih storitev, nadkompensacija finančnih storitev splošnega pomena med prvo pogodbo o upravljanju (1992–1997) in nepriglašeni povečanja kapitala, izvedeni leta 1997, v skupnem znesku 62 milijonov EUR. Poleg tega je Komisija ugotovila, da neto dodatni stroški storitev SSGI niso bili v celoti nadomeščeni.
- 15 Komisija je menila, da bi najprej morala presoditi teh šest ukrepov, ker je s tem pogojena zakonitost priglašene povečanja kapitala.

Ukrep 1: oprostitev plačila davka od dohodkov pravnih oseb

- 16 Potem ko je Komisija ugotovila, da je imelo La Poste v letih med 1992 in 2002 skupno neto izgubo v višini 238,4 milijona EUR, je menila, da tega ukrepa za to obdobje ni

mogoče opredeliti kot državne pomoči, ker ni povzročil nobenega prenosa sredstev države (*priloga 1 k tožbi, točke od 69 do 72*).

Ukrep 2: ukinitve provizije za pokojnine leta 1997

- 17 Komisija je ugotovila, da je bila leta 1992, ko je bilo La Poste preoblikovano v neodvisno javno podjetje, ustvarjena provizija v znesku 100 milijonov EUR za kritje dela pokojninskih prispevkov za pravice, ki so jih zaposleni pridobili od leta 1972 do leta 1992. V zameno so bile na La Poste prenesene stavbe, ki so bile potrebne za javne storitve in niso odsvojljive. Leta 1997, ko je bil pokojninski sistem za poštne delavce, ki so zaposleni kot javni uslužbenci, usklajen s splošnim sistemom, je bilo to vračilo, ki odkar je obstajalo, nikoli ni bilo uveljavljano, spremenjeno v rezervacijo kapitalskih dobičkov. Komisija, ki je menila, da ta ukinitve provizije La Poste ni zagotovila nobene ugodnosti, je bila prepričana, da ukrep ni bil državna pomoč (*priloga 1 k tožbi, točke od 73 do 77*).

Ukrep 3: možnost uveljavljanja državnega jamstva za prevzete kredite

- 18 Komisija je ugotovila, da je La Poste, tako kot Régie des Postes, ohranilo možnost sklicevanja na državno jamstvo pri sklepanju kreditnih pogodb in da je moralo pri uveljavljanju te možnosti v državni proračun izplačati letno premijo, ki je znašala 0,25 %. Ker La Poste te možnosti po letu 1992 ni nikoli izkoristilo, je Komisija menila, da ni bila deležna nobene ugodnosti in da ukrep ni bil državna pomoč (*priloga 1 k tožbi, točke od 78 do 81*).

Ukrep 4: oprostitve plačila davka na nepremičnine za stavbe, ki se uporabljajo za zagotavljanje javnih storitev

- 19 Komisija je navedla, da je bilo La Poste oproščeno plačila davka na nepremičnine za stavbe v svoji lasti, ki so se uporabljale za zagotavljanje javnih storitev. Menila je, da bi oprostitvev plačila davka na nepremičnine, ki je La Poste *a priori* zagotavljala finančno prednost, lahko bila državna pomoč v smislu člena 87(1) ES (*priloga 1 k tožbi, točki 82 in 83*).

Ukrep 5: nadkompensacija finančnih storitev splošnega pomena med prvo pogodbo o upravljanju (1992–1997)

- 20 Komisija je trdila, da je iz ločenih računovodskih izkazov za obdobje med letoma 1992 in 1997 izhajalo, da je država La Poste za splošne finančne storitve nadkompenzirala in da bi ta nadkompensacija lahko bila državna pomoč v smislu člena 87(1) ES (*priloga 1 k tožbi, točke od 84 do 90*).

Ukrep 6: nepriglašeni povečanja kapitala, izvedeni leta 1997, v skupnem znesku 62 milijonov EUR

- 21 Komisija je navedla, da bi ti povečanja kapitala, ki sta bili izvedeni marca in decembra 1997 ter sta bili namenjeni nezadostni kompenzaciji stroškov storitev SSGI, lahko bili državni pomoči v smislu člena 87(1) ES (*priloga 1 k tožbi, točke od 61 do 65 in 91*).

- 22 Komisija je nato preučila ukrepe, ki bi z vidika določb člena 86(2) ES lahko bili državne pomoči (ukrepi od 4 do 6). Po tem, ko je izračunala saldo med nadkompensacijami, ki ustrezajo tem trem ukrepom, in nezadostno kompenzacijo stroškov storitev SSGI, ki jo je sama ugotovila, je Komisija ugotovila, da je ostala nezadostna kompenzacija neto dodatnih stroškov storitev SSGI in da trije preučeni ukrepi niso državne pomoči v smislu člena 87(1) ES (*priloga 1 k tožbi, točke od 97 do 102*).
- 23 Komisija je prav tako ugotovila, da zato ker je bila nezadostna kompenzacija neto dodatnih stroškov storitev SSGI med letoma 1992 in 2002 višja kot znesek povečanja priglašene kapitala, to povečanje ni bilo državna pomoč v smislu člena 87(1) ES, ker ni pomenilo ugodnosti za La Poste. Komisija je zato sklenila, da temu ukrepu ne bo nasprotovala (*priloga 1 k tožbi, točke od 104 do 106*).

Postopek in predlogi strank

- 24 Tožeci stranki sta 27. novembra 2003 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložili to tožbo.
- 25 Komisija je z ločenim aktom, vloženim v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 18. februarja 2004, vložila ugovor nedopustnosti na podlagi člena 114(1) Poslovnika Sodišča prve stopnje.

26 Tožeči stranki sta 14. aprila 2004 podali navedbe glede tega ugovora o nedopustnosti.

27 S sklepom Sodišča prve stopnje z dne 15. decembra 2004 je bilo pridržano odločanje o predlogu za odločitev o nedopustnosti.

28 Tožeči stranki Sodišču prve stopnje predlagata, naj:

– izpodbijano odločbo razglasi za nično;

– Komisiji naloži plačilo stroškov.

29 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

– zavrže tožbo kot nedopustno;

– podredno, zavrne tožbo kot neutemeljeno;

- tožečima strankama naloži plačilo stroškov.

Pravo

Dopustnost

- ³⁰ V utemeljitev ugovora nedopustnosti Komisija navaja, da tožeči stranki nimata procesnega upravičenja niti pravnega interesa.

Procesno upravičenje

- Trditve strank

- ³¹ Komisija trdi, da tožba ni dopustna, saj se odločba posamično ne nanaša na tožeči stranki v smislu člena 230, četrty odstavek, ES.

- 32 Prvič, Komisija v navedbah, ki so bile podane, preden je bila izdana sodba Sodišča z dne 13. decembra 2005 v zadevi Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, ZOdl., str. I-10737), navaja, da sodna praksa za to, da se ugotovi dopustnost tožbe, ki jo vloži konkurent upravičenca zoper odločbo o nenasprotovanju, sprejeto po postopku predhodnega preverjanja, določenega v členu 88(3) ES, zahteva, da pomoč pomembno vpliva na položaj konkurenta na trgu (sodbi Sodišča z dne 19. maja 1993 v zadevi Cook proti Komisiji, C-198/91, Recueil, str. I-2487, točke od 20 do 26, in z dne 15. junija 1993 v zadevi Matra proti Komisiji, C-225/91, Recueil, str. I-3203, točka 19).
- 33 Drugič, Komisija meni, da se izpodbijana odločba, čeprav se nanaša na tožeči stranki v določenem vidiku, nanju ne nanaša posamično v smislu člena 230, četrti odstavek, ES in sodne prakse na podlagi sodbe Sodišča z dne 15. julija 1963 v zadevi Plaumann proti Komisiji (25/62, Recueil, str. 197), saj se izpodbijana odločba nanju ne nanaša bolj kot na vsako drugo podjetje, ki je v enakem konkurenčnem odnosu z upravičencem na enem ali drugem trgu, na katerem ta deluje.
- 34 Komisija trdi, da trditve tožečih strank, da se v točkah 27 in 28 izpodbijane odločbe sklicuje na odnos neposredne konkurence med podjetjem skupine Deutsche Post in La Poste, niso pomembne, ker se na to okoliščino sklicuje v opisnem delu izpodbijane odločbe, ki nima nobenega pravnega učinka. Po mnenju Komisije odobrene pomoči nimajo nobene zveze s področji dejavnosti, navedenimi v točki 27 izpodbijane odločbe, ki za La Poste ni pomembna.
- 35 Zadnjič, Komisija je med obravnavo navedla, da ob upoštevanju novejših sodnih praks Sodišča (zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht

und Eigentum, ter sodba z dne 29. novembra 2007 v zadevi Stadtwerke Schwäbisch Hall in drugi proti Komisiji, C-176/06 P, neobjavljena v ZOdl.) tožba ni dopustna, ker sta se tožeči stranki le na splošno sklicevali na kršitev postopkovnih jamstev in s predlogi zahtevata razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, ne pa začetka postopka uradne preiskave. Komisija zato meni, da bi tožeči stranki, da bi bila njuna tožba dopustna, morali dokazati, da sta zaradi izpodbijane odločbe znatno prizadeti.

³⁶ Tožeči stranki navajata, prvič, da je sodna praksa upravičencem ukrepa pomoči priznala pravico izpodbijati odločbo Komisije, s katero je bila po postopku predhodnega preverjanja, v skladu s členom 88(3) ES, ugotovljena združljivost tega ukrepa s skupnim trgovom (zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Sodišča Cook proti Komisiji, točke od 20 do 24, in Matra proti Komisiji, točke od 15 do 20, ter sodba z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 45). Ta sodna praksa je potrdila procesno upravičenje podjetij, ki imajo interes v upravnem postopku, če Komisija zaključi postopek med postopkom predhodnega preverjanja, ne da bi sprožila postopek uradne preiskave v skladu s členom 88(2) ES, ker brez takšnega procesnega upravičenja ta podjetja ne bi mogla zahtevati spoštovanja procesnih jamstev, povezanih s postopkom uradne preiskave (zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Cook proti Komisiji, točka 24, in Matra proti Komisiji, točka 17, ter zgoraj navedena sodba Sytraval in Brink's France, točka 40).

³⁷ Tožeči stranki navajata, da sta tudi pred sprejetjem izpodbijane odločbe, 22. julija 2003, Komisijo pozvali, naj ju upošteva kot zainteresirani stranki v smislu člena 1(h) in člena 20 Uredbe št. 659/1999, ta pa njunih zahtev ni upoštevala, s tem da je 23. julija 2003 sprejela izpodbijano odločbo in jima tako odvzela njune postopkovne pravice.

38 Tožeči stranki prav tako ugotavljata, da ukrepi, ki so bili z izpodbijano odločbo razglašeni za združljive s skupnim trgom, izkrivljajo konkurenco v njuno škodo, ker tožeči stranki delujeta kot neposredna konkurenta na belgijskem trgu, zlasti v sektorju dostave ekspresnih pošiljk. Za potrditev te trditve navajata, da je skupina Deutsche Post v Belgiji ustvarila skupni promet v konsolidirani vrednosti 124,8 milijona EUR v poslovnem letu pred sprejetjem izpodbijane odločbe, da se Komisija v izpodbijani odločbi izrecno sklicuje na odnos neposredne konkurence med skupino Deutsche Post in La Poste, ki imata od 35 do 45 % belgijskega trga v sektorju odprave ekspresnih pošiljk in dokumentarnih storitev (odločba Komisije z dne 21. oktobra 2002, s katero je bila kot združljiva s skupnim trgom razglašena koncentracija, Zadeva N IV/M.2908 – Deutsche Post proti DHL (II), točka 23), medtem ko ima La Poste le 18-odstotni tržni delež, ter da na liberaliziranih belgijskih trgih deluje le skupina štirih vodilnih mednarodnih podjetij, namreč DHL/DPAG, UPS, TPG/TNT in FedEx (zgoraj navedena odločba Deutsche Post proti DHL, točka 26).

– Presoja Sodišča prve stopnje

39 V skladu s členom 230, četrti odstavek, ES lahko fizične ali pravne osebe sprožijo postopke zoper odločbo, ki je naslovljena na drugo osebo le, če jih ta odločba neposredno in posamično zadeva.

40 V skladu z ustaljeno sodno prakso lahko osebe, ki niso naslovniki odločbe, trdijo, da jih odločba zadeva posamično samo, če nanje učinkuje zaradi nekaterih lastnosti, ki so njihova posebnost, ali na podlagi okoliščin, ki jih ločijo od vseh drugih oseb in jih na podlagi tega posamično določajo na podoben način kot tiste, na katere je odločba naslovljena (zgoraj v točki 33 navedena sodba Plaumann proti Komisiji, točka 223, in zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 33).

- 41 Ker se ta tožba nanaša na odločbo Komisije o državnih pomočeh, je treba opozoriti, da je treba v okviru postopka nadzora nad državnimi pomočmi iz člena 88 ES razlikovati med fazo predhodnega preizkusa pomoči iz odstavka 3 tega člena, katerega edini cilj je omogočiti Komisiji, da oblikuje prvo mnenje o delni ali popolni združljivosti zadevne pomoči, in fazo preizkusa iz odstavka 2 istega člena. Pogodba le v okviru tega preizkusa, ki Komisiji omogoči, da se v celoti seznanj z vsemi podatki zadeve, to hkrati obvezuje, da mora pozvati zadevne stranke k predložitvi pripomb (zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Cook proti Komisiji, točka 22, in Matra proti Komisiji, točka 16, zgoraj v točki 36 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 38, ter zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 34).
- 42 Kadar Komisija, ne da bi sprožila uradni postopek preiskave v skladu s členom 88(2) ES, z odločbo, sprejeto na podlagi odstavka 3 tega člena, ugotovi, da je pomoč združljiva s skupnim trgov, lahko osebe, ki so upravičene do teh postopkovnih jamstev, ta uveljavljajo le, kadar imajo možnost, da to odločbo izpodbijajo pred sodiščem Skupnosti (zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Cook proti Komisiji, točka 23, in Matra proti Komisiji, točka 17, zgoraj v točki 36 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 40, ter zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 35). Iz teh razlogov Sodišče razglasi za dopustno tožbo za razglasitev ničnosti take odločbe, ki jo vložijo zadevna stranka v smislu člena 88(2) ES, kadar želi z vložitvijo te tožbe zaščititi postopkovne pravice, ki jih črpa iz te določbe (zgoraj v točki 32 navedene sodbe Cook proti Komisiji, točke od 23 do 26, Matra proti Komisiji, točke od 17 do 20, in Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 35).
- 43 Zadevne stranke v smislu člena 88(2) ES, ki lahko vložijo ničnostno tožbo v skladu s členom 230, četrti odstavek, ES, so osebe, podjetja ali združenja, katerih interesi so lahko prizadeti z dodelitvijo pomoči, to pomeni zlasti konkurenčna podjetja upravičencev do te pomoči in strokovna združenja (zgoraj v točki 36 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 41, ter zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 36).

44 Nasprotno, če tožeča stranka dvomi o utemeljenosti odločbe o presoji pomoči, preprosto dejstvo, da jo je mogoče šteti za zadevno stranko v smislu člena 88(2) ES, ne more zadoščati za to, da se tožba razglasi za dopustno. Zato je treba izkazati, da ima poseben položaj s smislu sodbe Plaumann proti Komisiji, navedeni zgoraj v točki 33. To velja zlasti, kadar bi pomoč, ki je predmet zadevne odločbe, pomembno prizadela položaj tožeče stranke na trgu (zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 37).

45 V tej zadevi tožeči stranki v podporo tožbi navajata sedem tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog se nanaša na kršitev pravice do obrambe, ker jima je Komisija dala na voljo le eno različico izpodbijane odločbe, ki ne vsebuje zaupnih podatkov in v kateri je bila večina številk zakrita zaradi zagotovitve načela spoštovanja poslovne skrivnosti. Drugi tožbeni razlog se nanaša na kršitev določb člena 88(3) ES, ker je Komisija sklenila, da ne bo začela postopka v skladu s členom 88(2) ES, čeprav se je srečala z resnimi težavami v svoji presoji združljivosti državnih pomoči s skupnim trgom. S tretjim, četrtem in petim tožbenim razlogom tožeči stranki poudarjata, da Komisijin preizkus ukrepov, ki ustrezajo oprostitvi plačila davka od dohodkov pravnih oseb, ukinitvi provizije in možnosti uveljavljanja državnega jamstva za prevzete kredite, ni bil zadosten in popoln ter da izpodbijata neopredelitev teh ukrepov za državne pomoči. V podporo šestemu tožbenemu razlogu imata tožeči stranki pomisleke o Komisijini metodi in vsebini izračuna salda nadkompensacij in nezadostnih kompensacij dodatnih stroškov za storitve SSGI. Nazadnje tožeči stranki v podporo sedmemu tožbenemu razlogu poudarjata, da v nasprotju z načeli, navedenimi v sodbi Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi Altmark Trans in Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, Recueil, str. I-7747, v nadaljevanju: sodba Altmark), Komisija ni preverila, ali so bile storitve SSGI zagotovljene z najmanjšimi stroški za Skupnost.

46 Ker tožeči stranki tako izpodbijata zavrnitev Komisije, da začne uradni postopek preiskave in utemeljitev izpodbijane odločbe, je treba zato preučiti, prvič, procesno

upravičenje tožečih strank, da izpodbijata utemeljitev izpodbijane odločbe, in drugič, njuno procesno upravičenje, da se zagotovi spoštovanje njihovih postopkovnih pravic, zato da se lahko ugotovi, ali je njuna tožba dopustna.

47 Prvič, tožeči stranki nista dokazali, da bi lahko državna pomoč, ki je predmet izpodbijane odločbe, pomembno prizadela njun položaj na trgu.

48 Okoliščina, da je zadevna odločba lahko nekoliko vplivala na konkurenčne odnose na upoštevem trgu in da je bilo to podjetje v kakršnem koli konkurenčnem odnosu z upravičencem iz te odločbe, še ne pomeni, da gre za pomembno prizadetost (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 10. decembra 1969 v zadevi Eridania in drugi proti Komisiji, 10/68 in 18/68, Recueil, str. 459, točka 7). Tako se podjetje ne more sklicevati le na konkurenčen odnos, ki ga ima s podjetjem, ki je upravičeno do zadevnega ukrepa, temveč mora poleg tega izkazati tudi to, v kolikšni meri je prizadet njegov položaj na trgu (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 23. maja 2000 v zadevi Comité d'entreprise de la Société française de production in drugi proti Komisiji, C-106/98 P, Recueil, str. I-3659, točki 40 in 41).

49 Ugotoviti je treba, da tožeči stranki nista podali nobenih dokazov za to, da je njun konkurenčni položaj na belgijskem poštnem trgu poseben, temveč sta se omejili le na trditve, da sta del skupine nekaj podjetij, dejavnih na zadevnem trgu. Še več, dejstvo, da sta bili tožeči stranki v izpodbijani odločbi omenjeni poimensko, ni zadosten dokaz za to, da so ukrepi, s katerimi je bilo La Poste deležno ugodnosti, pomembno prizadeli tožeči stranki, saj je Komisija v zadevnih odlomkih le navedla, da je belgijski poštni trg primerjalno bolj odprt kot trgi drugih držav članic, saj ima La Poste 18 % odstotkov na trgu odprave ekspresnih pošiljk, preostalo je v rokah mednarodnih operaterjev, in da je bila stopnja dobička La Poste za tradicionalne poštno storitve, ki jo v glavnem sestavlja odpošiljanje pisem, veliko nižja od nizozemskega poštnega operaterja ali Deutsche Post

World Net (glej v tem smislu sklep Sodišča prve stopnje z dne 27. maja 2004 v zadevi Deutsche Post in DHL proti Komisiji, T-358/02, ZOdl., str. II-1565, točke od 39 do 41).

- 50 Nazadnje, tožeči stranki sta navedli številčne podatke v zvezi s svojim tržnim deležem v sektorju odprave ekspresnih pošilk v Belgiji.
- 51 Ti podatki ne potrjujejo, da je bil njun konkurenčni položaj, v primerjavi s položajem drugih konkurentov La Poste, pomembno prizadet zaradi izpodbijane odločbe.
- 52 Nasprotno, tožeči stranki sta kot neposredna konkurenta La Poste na trgu odprave ekspresnih pošilk zadevni stranki v smislu člena 88(2) ES.
- 53 Drugič, gre za to, da se preuči, ali želita s tožbo učinkovito braniti postopkovne pravice, ki izhajajo iz člena 88(2) ES.
- 54 V zvezi s tem je treba spomniti, da mora Sodišče prve stopnje razlagati tožbene razloge tožeče stranke na podlagi njihove vsebine, ne pa na podlagi pravne opredelitve (sodba Sodišča z dne 15. decembra 1961 v zadevi Fives Lille Cail in drugi proti Visoki oblasti, 19/60, 21/60, 2/61 in 3/61, Recueil, str. 588). Tako lahko preuči druge trditve, ki jih tožeča stranka poda v podporo tožbenemu razlogu, da bi ugotovilo, ali vsebujejo elemente v podporo temu tožbenemu razlogu, s katerim izrecno trdi, da obstaja dvom,

ki bi utemeljil začetek postopka, določenega v členu 88(2) ES (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 13. januarja 2004 v zadevi Thermenhotel Stoiser Franz in drugi proti Komisiji, T-158/99, Recueil, str. II-1, točke 141, 148, 155, 161 in 167, ter z dne 20. septembra 2007 v zadevi Fachvereinigung Mineralfaserindustrie proti Komisiji, T-254/05, neobjavljena v ZOdl., točka 48). Vendar pa ni dolžnost Sodišča prve stopnje, da razlaga tožbo tožeče stranke, s katero izpodbija le utemeljenost odločbe o presoji pomoči, ki je dejansko namenjena zaščiti postopkovnih pravic tožeče stranke iz člena 88(2) ES, če tožeča stranka ni izrecno uveljavljala tožbenega razloga v ta namen. V takem primeru bi razlaga tožbenega razloga povzročila prekvalifikacijo predmeta tožbe (glej v tem smislu zgoraj v točki 32 navedeno sodbo Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točki 44 in 47, ter zgoraj v točki 35 navedeno sodbo Stadtwerke Schwäbisch Hall in drugi proti Komisiji, točka 25). Sodišče prve stopnje se mora pri tem vsaj zanesti na navedbe, ki jih je podala tožeča stranka in omogočajo zaključek, da tožeča stranka v bistvu želi zaščititi svoje postopkovne pravice.

55 Tožeči stranki z drugim tožbenim razlogom izrecno poudarjata, da so bile zaradi sprejetja izpodbijane odločbe kršene postopkovne pravice, ki izhajajo iz člena 88(2) ES.

56 Poleg tega iz tožbe izhaja, da tretji, četrti, peti in sedmi tožbeni razlog vsebujejo elemente v podporo drugemu tožbenemu razlogu, ker tožeči stranki navajata, da preizkus Komisije v določenih posebnih vidikih ni bil zadosten in popoln, ter ker bi bilo treba začeti uradni postopek preiskave (točke 29, 37, 41 in 42 vloge). Prav tako je sedmi tožbeni razlog, ki se nanaša na neobstoj preveritve, da so bile storitve SSGI zagotovljene z najmanjšimi stroški za Skupnost, element, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da bi Komisija morala začeti uradni postopek preiskave. Tako tožeči stranki s tistimi tožbenimi predlogi, na podlagi katerih se želi pokazati, da zadevni ukrepi niso mogli biti primerno preučeni v okviru postopka predhodnega preverjanja, tudi trdita, da so bile s sprejetjem izpodbijane odločbe kršene postopkovne pravice, ki izhajajo iz člena 88(2) ES.

57 Iz vsega navedenega izhaja, da imata tožeči stranki procesno upravičenje.

Pravni interes

– Trditve strank

58 Komisija poudarja, da tožba, ki sta jo vložili tožeči stranki, ni dopustna, ker ti nimata nikakršnega pravnega interesa glede rešitve spora. V skladu s sodno prakso mora tožeča stranka vedno dokazati, da ima pravni interes. Vprašanje obstoja tega pravnega interesa se presoja v zvezi s predmetom tožbe.

59 V tem primeru Komisija meni, da pri razglasitvi ničnosti izpodbijane odločbe tožeči stranki tvegata potrditev Odločbe Komisije 2002/753/ES z dne 19. junija 2002 o ukrepih – ki jih je sprejela Zvezna republika Nemčija v korist Deutsche Post AG (UL L 247, str. 27) – s katero so bili ti ukrepi razglašeni za nezdružljive s skupnim trgov.

60 Tožeči stranki navajata, da želita s tožbo ohraniti svoj pravni interes, in sicer interes neposrednih konkurentov La Poste, ki je prejemnik zadevne pomoči, in da njuna tožba nima nobene zveze z drugimi spori pred Sodiščem prve stopnje, v katerih sta morda udeleženi.

– Presoja Sodišča prve stopnje

- 61 V zvezi z odločbo Komisije o državnih pomočeh je treba opozoriti, da le v okviru postopka nadzora nad državnimi pomočmi iz člena 88(2) ES, katerega namen je Komisiji omogočiti, da je v celoti obveščena o vseh podatkih zadeve, Pogodba ES določa obveznost Komisije, da pozove zadevne stranke k predložitvi pripomb (zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Cook proti Komisiji, točka 22, in Matra proti Komisiji, točka 16, zgoraj v točki 36 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točka 38, ter zgoraj v točki 32 navedena sodba Komisija proti Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum, točka 34).
- 62 Tožeči stranki imata kot zadevni stranki v smislu člena 88(2) ES pravni interes za to, da se izpodbijana odločba, sprejeta v postopku predhodnega preverjanja, razglasi za nično, ker bi ob uporabi določb člena 88 ES taka razglasitev ničnosti Komisiji naložila, da začne postopek uradne preiskave, njima pa omogočila, da podata svoje navedbe in vplivata na novo odločbo Komisije.
- 63 Vendar pa ni naloga Sodišča prve stopnje, da primerja tožbene razloge, navedene v okviru te tožbe, s trditvami, ki sta jih tožeči stranki podali v obrambi v drugem sporu, da bi se ugotovilo, ali imata tožeči stranki pravni interes.
- 64 Iz vsega navedenega izhaja, da imata tožeči stranki pravni interes.

65 Tožba je zato dopustna, ugovor o nedopustnosti, na kateri se sklicuje Komisija, pa je treba zavrniti.

Predmet nadzora, ki ga izvaja Sodišče prve stopnje, in dopustnost tožbenih razlogov

Predmet nadzora, ki ga izvaja Sodišče prve stopnje

66 Glede vsebine nadzora, ki ga mora izvesti Sodišče prve stopnje, je treba navesti, da lahko tožeča stranka, ki želi zaščititi postopkovne pravice, ki izhajajo iz člena 88(2) ES, navede kateri koli razlog iz člena 230, drugi odstavek, ES, če se nanaša na razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe in, v vsakem primeru, na začetek postopka iz člena 88(2) ES s strani Komisije (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 16. marca 2004 v zadevi Danske Busvognmænd proti Komisiji, T-157/01, Recueil, str. II-917, točka 41). Nasprotno pa ni naloga Sodišča prve stopnje, da se v tej fazi postopka preizkusa pomoči s strani Komisije izreče glede obstoja pomoči ali njene združljivosti s skupnim trgom (sklepni predlogi generalnega pravobranilca M. Mengozzija z dne 17. julija 2008 v zadevi British Aggregates proti Komisiji, C-487/06 P, ZOdl., str. I-10515, točka 71).

67 Kot nedopustne je treba zavrniti tožbene razloge, ki so navedeni v tožbi in katerih namen je doseči, naj se Sodišče prve stopnje izreče glede obstoja pomoči ali njene združljivosti s skupnim trgom. To velja, v tem primeru, prvič, za šesti tožbeni razlog glede Komisijine uporabe napačne metode izračuna salda nadkompensacij in nezadostnih kompensacij dodatnih stroškov za storitve SSGI, ter drugič, za tretji,

četrty in peti tožbeni razlog, v delu, v katerem želijo dokazati, da naj bi Komisija storila napako, s tem ko je menila, da preučeni ukrepi niso bili državne pomoči.

68 Prav tako je treba prvi tožbeni razlog glede kršitve pravice do obrambe razglasiti za nedopusten, ker tožeči stranki nista dokazali niti trdili, da so bile številke, zakrite v izpodbijani odločbi, ki ni vsebovala zaupnih podatkov, zanju potrebne, da bi se zagotovilo, da Komisija začne postopek v skladu s členom 88(2) ES. Iz tožbe dejansko izhaja, da sta te podatke nameravali le uporabiti, da bi preverili, ali se je Komisija zmotila pri presoji, da preučeni ukrepi niso državne pomoči.

69 Nasprotno pa lahko Sodišče prve stopnje preuči drugi tožbeni razlog – kršitev določb člena 88(3) ES – ter tretji, četrti, peti in sedmi tožbeni razlog, v delu, v katerem je njihov namen ugotoviti, da preverjanje med predhodnim preverjanjem ni bilo zadostno ali popolno.

Dopustnost tožbenega razloga, ki se nanaša na preučitev, ki jo je izvedla Komisija in naj z vidika meril iz sodbe Altmark ne bi bila zadostna

70 Ker Komisija trdi, da gre za nov tožbeni razlog, je treba preučiti dopustnost sedmega tožbenega razloga, v delu, v katerem poskuša prikazati, da preizkus, ki ga je izvedla Komisija, ni bil zadosten z vidika meril iz sodbe Altmark, navedene zgoraj v točki 45.

71 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu s členom 48(2), prvi pododstavek, Poslovnika Sodišča prve stopnje „[n]avajanje novih razlogov med postopkom ni dovoljeno, razen če ti izhajajo iz pravnih in dejanskih okoliščin, ki so se pojavile med postopkom“. Nasprotno pa je dopusten tožbeni razlog, ki pomeni neposredno ali implicitno razširitev razloga, predhodno navedenega v tožbi, in je z njim v tesni zvezi (sodba Sodišča prve stopnje z dne 9. marca 1999 v zadevi Hubert proti Komisiji, T-212/97, RecFP, str. I-A-41 in II-185, točka 87, in sklep Sodišča prve stopnje z dne 25. julija 2000 v zadevi RJB Mining proti Komisiji, T-110/98, Recueil, str. II-2971, točka 24).

72 V tem primeru tožeči stranki v repliki, z naslovom „Kršitev meril, določenih v sodbi (Altmark)“, poudarjata, da je Komisija sprejela napačno razlago pojma državne pomoči, in trdita, da Komisija v izpodbijani odločbi ni preučila, ali so bili stroški za storitve SSGI, ki jih je nadomestila država Belgija, enaki ali nižji od stroškov tipičnega podjetja, ki je dobro vodeno, kot je navedeno v sodbi Altmark, zgoraj v točki 45. Zato uveljavljata, da preizkus, ki ga je izvedla Komisija v okviru postopka iz člena 88(3) ES, na koncu postopka predhodnega preverjanja Komisiji ni omogočil, da bi presegla probleme v zvezi s presojo, ali je bil primeren obseg nadomestila, ki ga je država Belgija odobrila La Poste.

73 Ugotoviti je treba, da je ta tožbeni razlog tesno povezan z drugim tožbenim razlogom, v zvezi s kršitvijo določb člena 88(3) ES in z nujnostjo, da se začne postopek uradne preiskave pomoči iz člena 88(2) ES. Tožeči stranki, s tem ko poudarjata, da Komisija ni imela dovolj informacij, da bi lahko ugotovila, ali so bile javne storitve zagotovljene ob primernih stroških, želita dokazati, da bi Komisija morala začeti uradni postopek preiskave. V teh okoliščinah je treba ta tožbeni razlog, ki je implicitno del drugega tožbenega razloga iz tožbe, šteti za nedopusten.

Utemeljenost

Trditve strank

– Drugi tožbeni razlog: nujnost začetka postopka v skladu s členom 88(2) ES

⁷⁴ Tožeči stranki trdita, da je Komisija kršila določbe člena 88(3) ES, s tem ko je sklenila, da ne bo začela postopka v skladu s členom 88(2) ES. V skladu z ustaljeno sodno prakso izhaja, da je pomembno začeti postopek uradne preiskave takoj, ko se Komisija sreča z resnimi težavami pri presojanju združljivosti državne pomoči s skupnim trgovino in ne more preseči vseh težav, nastalih med prvim preizkusom (sodba Sodišča z dne 3. maja 2001 v zadevi Portugalska proti Komisiji, C-204/97, Recueil, str. I-3175, točke od 33 do 35). V tem primeru zelo dolgotrajen postopek predhodnega preverjanja, obseg vprašanj, ki jih je bilo v njegovem okviru treba obravnavati, ter vsebina dokumentov v zvezi s tem postopkom, ki jih je ustvarila Komisija na zahtevo Sodišča prve stopnje, naj bi potrjevali, da bi bilo treba začeti postopek temeljitega preizkusa.

⁷⁵ Tožeči stranki se prav tako sklicujeta na točko 35 sodbe Portugalska proti Komisiji, ki je navedena zgoraj v točki 74 ter na podlagi katere je treba preučiti vsa dejstva in pravne vidike, na katere opozarjajo tretji, zlasti pa podjetja, katerih interesi so prizadeti zaradi dodelitve pomoči.

⁷⁶ Tožeči stranki nazadnje poudarjata, da zahteve za predložitev informacij, ki jih je Komisija naslovila med postopkom predhodnega preverjanja, lahko služijo le temu, da

se dopolni priglasitev, šele med postopkom uradne preiskave pa se lahko združi vse informacije. V tem primeru sta bila količina nastalih dokumentov in obseg Komisijine preiskave zelo obsežna.

77 Komisija meni, da morata tožeči stranki dokazati, da je imela resne težave pri presoji združljivosti priglašenega ukrepa s skupnim trgom. Prav tako meni, da postopek predhodnega preverjanja ni trajal predolgo in da to pojasnjujejo številne informacije, ki jih je morala zbrati, pri čemer je državi Belgiji vsakokrat določila rok.

– Tretji tožbeni razlog: Komisijina nepopolna preučitev oprostitve plačila davka od dohodkov pravnih oseb

78 Tožeči stranki trdita, da je edini razlog, zaradi katerega je Komisija zavrnila, da se ta ukrep opredeli kot državno pomoč, neto izguba, ki jo je imelo La Poste med letoma 1992 in 2002. Menita, da je treba preizkus ukrepa, ki bi lahko bil državna pomoč, izvesti ob presoji njegovih prihodnjih učinkov (sodba Sodišča z dne 7. junija 1988 v zadevi Grčija proti Komisiji, 57/86, Recueil, str. 2855, točka 10).

79 Komisija poudarja, da ni namen izpodbijane odločbe, da se preuči oprostitvev plačila davka od dohodkov pravnih oseb z vidika predpisov o državnih pomočeh, temveč le ugotoviti, ali je bilo La Post zaradi te oprostitve deležno ugodnosti, ki jo je treba upoštevati pri izračunu nadomestila med neto dodatnimi stroški in vsemi javnimi izdatki.

– Četrty tožbeni razlog: nepopolna preučitev, ki jo je izvedla Komisija glede ukinitve provizije za pokojnine

80 Tožeči stranki poudarjata, da prenos nepremičnin s strani države Belgije pomeni precejšnjo gospodarsko prednost, čeprav te nepremičnine niso odsvojljive, in da to stališče ni bilo predmet zadostnega preizkusa Komisije. Menita, da je La Poste tako brezplačno pridobilo nepremičnine in da so mu bili s tem prihranjeni veliki stroški nakupa ali najema nepremičnine.

81 Komisija meni, da La Poste nikoli ni bilo deležno dejanske subvencije, ki bi ji pomagala financirati pokojnine zaposlenih, temveč je bila izvedena preprosta računovodska operacija v obliki provizije, katere protivrednost so neodsvojljive nepremičnine, ki jih je prenesla država. Po mnenju Komisije ukinitve provizij za pokojnine za La Poste ni bila ugodnost. Nasprotno, ukinitve obveznosti kritja stroškov za pokojnine zaposlenih od leta 1997 je bila ugodnost, ki pa je bila izravnana s tem, da je La Poste prevzelo obveznost kritja stroškov za prispevke delodajalca.

– Peti tožbeni razlog: nepopolna preučitev, ki jo je izvedla Komisija, možnosti, da bi državno jamstvo pri sklepanju kreditnih pogodb prineslo ugodnosti

82 Tožeči stranki menita, da že obstoj možnosti za La Poste, da je pri sklepanju kreditnih pogodb lahko deležno ugodnosti na podlagi jamstva države, temu nudi finančne pogoje, ki drugim podjetjem niso na razpolago, in da je Komisija med drugim uporabila podobno presojo v zadevah v zvezi z jamstvi, ki jih je Zvezna republika Nemčija ponudila svojim javnim bankam ali Francija podjetjem Électricité de France. Tožeči stranki menita, da Komisija v izpodbijani odločbi ni dokazala, v čem mehanizem, na

podlagi katerega je La Poste deležno ugodnosti, ni avtomatičen. Nazadnje menita, da bi Komisija morala primerjati znesek letne premije, ki jo mora La Poste nakazati državi, z zneskom, ki bi ga moralo to plačati v običajnih pogojih na trgu.

83 Po mnenju Komisije ta možnost ugodnosti na podlagi jamstva države ni državna pomoč, saj se je La Poste tej ugodnosti lahko odpovedalo. Med drugim navaja, da pri presoji združljivosti takega ukrepa s skupnim trgom ni mogoče primerjati možnosti biti deležen ugodnosti na podlagi jamstva in dejanskega jamstva.

– Sedmi tožbeni razlog: preučitev, ki jo je izvedla Komisija, naj z vidika meril, določenih v sodbi Altmark, ne bi bila zadostna

84 Tožeči stranki v repliki poudarjata, da Komisija ni pravilno razlagala sodbe Altmark, ki je navedena zgoraj v točki 45 in v kateri je Sodišče navedlo, da je nadomestilo stroškov za storitve SSGI le eno izmed meril, ki morajo biti izpolnjena, zato da finančna pomoč ni državna pomoč v smislu člena 87 ES. Poudarjata, da bi Komisija morala zlasti preučiti, da so bile storitve v javnem interesu zagotovljene ob najmanjših stroških za Skupnost (zgoraj v točki 45 navedena sodba Altmark, točka 95), kar v tem primeru ne velja.

85 Komisija poudarja le, da tožeči stranki tega tožbenega razloga v tožbi nista navajali in da zato ni dopusten.

Presoja Sodišča prve stopnje

– Splošna pravila glede postopka, določenega v členu 88 ES

⁸⁶ Najprej je treba spomniti na splošna pravila o sistemu nadzora državnih pomoči – ki je bil uveden s Pogodbo – kakor jih je oblikovala sodna praksa (zgoraj v točki 36 navedena sodba Komisija proti Sytraval in Brink's France, točke od 33 do 39, ter sodbe Sodišča prve stopnje z dne 15. septembra 1998 v zadevi Gestevisión Telecinco proti Komisiji, T-95/96, Recueil, str. II-3407, točke od 49 do 53; z dne 15. septembra 1998 v zadevi BP Chemicals proti Komisiji, T-11/95, Recueil, str. II-3235, točke od 164 do 166, in z dne 15. marca 2001 v zadevi Prayon-Rupel proti Komisiji, T-73/98, Recueil, str. II-867, točke od 39 do 49).

⁸⁷ V okviru določb člena 88(3) ES mora Komisija izvesti preizkus predlagane državne pomoči, katerega cilj je samo omogočiti Komisiji, da oblikuje prvo mnenje o delni ali popolni združljivosti obravnavane pomoči s skupnim trgom. Namen postopka uradne preiskave, določenega v členu 88(2) ES, je zaščititi pravice morda zainteresiranih tretjih strank (glej zgoraj točki 42 in 43) in, še več, Komisiji omogočiti, da se v celoti seznani z vsemi podatki zadeve, preden sprejme odločbo, zlasti, preden sprejme pripombe zainteresiranih tretjih strank in držav članic (sodba Sodišča z dne 20. marca 1984 v zadevi Nemčija proti Komisiji, 84/82, Recueil, str. 1451, točka 13). Čeprav je glede odločitve o začetku tega postopka diskrecijska pravica Komisije omejena, pa ima na voljo precejšen manevrski prostor pri ugotavljanju in preiskavi konkretnih okoliščin, zato da ugotovi, ali te povzročajo resne težave. V skladu z namenom člena 88(3) ES in dolžnostjo dobre uprave lahko Komisija zlasti vodi dialog z državo, ki je pomoč priglasila, ali s tretjimi, zato da med predhodnim postopkom razreši težave, s katerimi se morda sreča (zgoraj v točki 86 navedena sodba Prayon-Rupel proti Komisiji, točka 45).

- 88 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je postopek v skladu s členom 88(2) ES nujno potreben, če se Komisija pri presoji združljivosti pomoči s skupnim trgom sreča z resnimi težavami (zgoraj v točki 87 navedena sodba Nemčija proti Komisiji, točka 13, zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Cook proti Komisiji, točka 29, in Matra proti Komisiji, točka 33; glej tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 18. septembra 1995 v zadevi SIDE proti Komisiji, T-49/93, Recueil, str. II-2501, točka 58).
- 89 Komisija mora na podlagi dejanskih in pravnih okoliščin konkretne zadeve presoditi, ali mora zaradi težav, s katerimi se je srečala pri preverjanju združljivosti pomoči, sprožiti ta postopek (zgoraj v točki 32 navedena sodba Cook proti Komisiji, točka 30). Ta presoja mora upoštevati tri zahteve.
- 90 Prvič, člen 88 ES omeji pooblastilo Komisije, da ugotovi združljivost pomoči s skupnim trgom v okviru postopka predhodne preučitve, le na ukrepe, ki ne povzročajo resnih težav, tako da je to izključevalno merilo. Komisija tako ne more zavriniti začetka formalnega postopka preiskave zaradi drugih okoliščin, kot so interes tretjih, razlogi ekonomičnosti postopka ali vsak drug razlog upravne ali politične smotrnosti (zgoraj v točki 86 navedena sodba Prayon-Rupel proti Komisiji, točka 44).
- 91 Drugič, Komisija mora, kadar se sreča z resnimi težavami, začeti formalni postopek in glede tega nima nobene diskrecijske pravice.

- 92 Tretjič, resne težave so objektivni pojem. Obstoj teh težav je treba iskati v okoliščinah sprejetja izpodbijanega akta in tudi v njegovi vsebini, in sicer „na objektivni način, ob primerjanju razlogov iz odločbe s podatki, ki so bili na voljo Komisiji, ko je odločala o združljivosti spornih pomoči s skupnim trgom“ (zgoraj v točki 88 navedena sodba SIDE proti Komisiji, točka 60). Iz tega izhaja, da nadzor nad zakonitostjo, ki ga izvaja Sodišče prve stopnje nad obstojem resnih težav, po naravi stvari presega preizkus očitne napake pri presoji (glej v tem smislu zgoraj v točki 32 navedeni sodbi Cook proti Komisiji, točke od 31 do 38, in Matra proti Komisiji, točke od 34 do 39, zgoraj v točki 88 navedeno sodbo SIDE proti Komisiji, točke od 60 do 75, ter zgoraj v točki 86 navedeni sodbi BP Chemicals proti Komisiji, točke od 164 do 200, in Prayon-Rupel proti Komisiji, točka 47).
- 93 Tožeče stranke nosijo dokazno breme glede obstoja resnih težav, dokaz, ki ga lahko izvedejo na podlagi skupine sklepčnih pokazateljev, ki se nanašajo, prvič, na okoliščine in trajanje uradnega postopka preiskave, ter drugič, na vsebino izpodbijane odločbe.
- 94 V skladu s sodno prakso lahko dejstvo, da je poteklo veliko več časa, kot je običajno potrebno za prvo preučitev v okviru določb člena 88(3) ES, v povezavi z drugimi dejavniki, privede do ugotovitve, da se je Komisija srečala z resnimi težavami pri presoji, kar zahteva začetek postopka v skladu s členom 88(2) ES (zgoraj v točki 87 navedena sodba Nemčija proti Komisiji, točki 15 in 17, sodba Sodišča prve stopnje z dne 10. maja 2000 v zadevi SIC proti Komisiji, T-46/97, Recueil, str. II-2125, točka 102, in zgoraj v točki 86 navedena sodba Prayon-Rupel proti Komisiji, točka 93).
- 95 Prav tako izhaja iz sodne prakse, da je nezadostna ali nepopolna preučitev, ki jo izvede Komisija med postopkom predhodnega preverjanja, pokazatelj za obstoj resnih težav (glej v tem smislu zgoraj v točki 32 navedeno sodbo Cook proti Komisiji, točka 37, in zgoraj v točki 74 navedeno sodbo Portugalska proti Komisiji, točke od 46 do 49, zgoraj v točki 88 navedeno sodbo SIDE proti Komisiji, točke 61, 67 in 68, ter zgoraj v točki 86 navedeno sodbo Prayon-Rupel proti Komisiji, točka 108).

– Pokazatelji resnih težav, ki se nanašajo na trajanje in okoliščine postopka predhodnega preverjanja

- ⁹⁶ Sodišče prve stopnje mora najprej preučiti, ali so trajanje in okoliščine postopka predhodnega preverjanja pokazatelji za obstoj resnih težav, tako da preveri, ali je postopek, ki ga izvede Komisija, trajal veliko dlje, kot bi običajno trajal postopek predhodnega preverjanja, izveden na podlagi člena 88(3) ES.
- ⁹⁷ Prvič, glede časa, ki je pretekel od priglavitve načrtovane pomoči do sprejetja odločbe s strani Komisije na koncu postopka predhodnega preverjanja, je treba navesti, da določbe člena 4(5) Uredbe št. 659/1999 za postopek določajo dvomesečni rok, ki ga je mogoče podaljšati na podlagi skupnega dogovora oziroma če Komisija potrebuje dodatne informacije.
- ⁹⁸ V tem primeru je država Belgija priglasila pomoč Komisiji 5. decembra 2002, izpodbijana odločba pa je bila sprejeta 23. julija 2003, več kot sedem mesecev kasneje. V tem obdobju so bili med Komisijo in belgijskimi organi organizirani trije sestanki, in sicer 12. decembra 2002, 6. februarja in 3. aprila 2003, Komisija pa je na Kraljevino Belgijo 23. decembra 2002, 3. marca in 5. maja 2003 nasloвила tri zahteve za predložitev dodatnih informacij. Sedemmesečno obdobje je očitno preseгло obdobje, ki ga mora Komisija načeloma upoštevati, da zaključi predhodni postopek.
- ⁹⁹ Drugič, glede posebnih okoliščin predhodnega postopka je treba navesti, da lahko Komisija, v skladu z namenom člena 88(3) ES in dolžnostjo dobre uprave, v okviru postopka predhodnega preverjanja ugotovi, da je treba državo priglasičnico pozvati, naj predloži dodatne informacije (glej v tem smislu zgoraj v točki 32 navedeno sodbo Matra

proti Komisiji, točka 38). Čeprav ti pozivi niso dokaz o obstoju resnih težav, pa so lahko, skupaj s trajanjem predhodnega preverjanja, pokazatelji.

100 Na podlagi ukrepov procesnega vodstva je Sodišče prve stopnje Komisijo pozvalo, naj predloži zahteve za predložitev informacij, naslovljene na belgijske organe 23. decembra 2002, 3. marca in 5. maja 2003, ter odgovore, ki jih je predložila država Belgija 12. decembra 2002, 6. februarja in 3. aprila 2003.

101 Več podatkov v dokumentih, ki jih je ustvarila Komisija, je vrednih pozornosti. Najprej, iz teh dokumentov izhaja, da je bilo področje, ki ga je Komisija preučila v postopku predhodnega preverjanja, zelo široko. Tako sestanki kot izmenjave informacij med Komisijo in belgijskimi organi so vplivali na priglasi ukrep in povečanja kapitala leta 1997, ki niso bila priglasi Komisiji, na možnost obstoja subvencij med dejavnostmi javnega sektorja in kompetitivnimi dejavnostmi ter na posebni davčni režim La Poste, čeprav nekateri od teh podatkov niso navedeni v izpodbijani odločbi.

102 Nadalje izhaja iz dokumentov, da je Komisija med postopkom predhodnega preverjanja večkrat poudarila kompleksnost spisa, zlasti v zapisniku s sestanka z dne 12. decembra 2002, v katerem je zapisano, da je „Komisija [...] navedla, da je bilo z vidika kompleksnosti položaja La Poste, zlasti preteklega položaja, in njegove potrebe po pravni varnosti, zlasti z vidika morebitne privatizacije, treba začeti postopek“, in s sestanka z dne 6. februarja 2003.

- 103 Poleg tega iz teh dokumentov izhaja, da je Komisija več mesecev oklevala glede izbire pravne podlage za sprejetje svoje odločbe. Tako je po prvem sestanku 12. decembra 2002 navedla: „Sporazum glede pomoči je lahko imel več različnih oblik, vključno z odločbo o ugotovitvi, da zadevni ukrepi niso pomoč, ki je namenjena ohranjanju javne službe ali prestrukturiranju“. Na drugem sestanku, ki je potekal 6. februarja 2003, in po izmenjavi pisnih informacij je bila Komisija še vedno v negotovosti, ali naj svoj pristop opredeli kot pristop investitorja v tržnem gospodarstvu in torej na podlagi člena 87 ES ali na podlagi člena 86(2) ES. Kot izhaja iz zapisnika s sestanka z dne 12. decembra 2002, so belgijski organi izrazili jasno podporo prvi rešitvi, ki želi pospeševati idejo donosnega investiranja, medtem ko se zdi, da je Komisija dvomila glede ravnanja La Poste kot zasebnega investitorja v tržnem gospodarstvu, kot je bilo navedeno v zapisniku s sestanka z dne 6. februarja 2003 in v številnih, ponavljajočih se zahtevah Komisije po informacijah glede domnev o morebitnem razvoju dejavnosti La Poste.
- 104 Zapisnik s sestanka z dne 6. februarja 2003 med drugim omogoča ugotovitev, da so belgijski organi vztrajali pri tem, da je zaradi volitev, ki so potekale 18. maja 2003, odločbo Komisije nujno treba pridobiti v kratkem času, ker bi se sicer podvomilo v načrtovano povečanje kapitala.
- 105 Nazadnje, zdi se, da se je Komisija želela izogniti tretjemu pošiljanju zahteve za predložitev informacij, ker je bilo v zapisniku s sestanka z dne 6. februarja 2003 navedeno, da bo njen predstavnik „poskušal, kot je najbolj mogoče in kljub kompleksnosti spisa, sestaviti kar najpopolnejši drugi seznam vprašanj, da bi se izognili tretji zahtevi za predložitev informacij“. Komisiji to ni uspelo, saj je 5. maja 2003 belgijskim organom poslala tretjo in zadnjo zahtevo za predložitev informacij, ki je vsebovala nezanemarljivo veliko število točk, kot so hipoteze glede možnosti razvoja dejavnosti La Poste, njegove finančne napovedi, podrobnosti glede prenosa javnih finančnih storitev javni službi, podrobnosti glede dela investicij, pripisanih dejavnostim univerzalnih storitev, tveganje v povezavi s tem, da je 85° % rezultatov podružnic temelji na dveh dejavnostih, in upoštevanje ukinitve provizij za zgodnje upokojevanje.

106 Na podlagi vsega navedenega je treba ugotoviti, da je postopek, ki ga je v tem primeru izvedla Komisija, trajal veliko dlje, kot bi običajno trajal postopek predhodnega preverjanja, izveden na podlagi člena 88(3) ES, zato so te okoliščine pokazatelj, ki potrjuje obstoj resnih težav.

107 Zato je treba preučiti, ali so lahko dejavniki v zvezi z vsebino izpodbijane odločbe prav tako pokazatelji, ki potrjujejo, da je Komisija imela resne težave pri preučitvi zadevnih ukrepov.

– Nezadostna preučitev ukinitve provizije za pokojnine v izpodbijani odločbi

108 Treba je poudariti, da je La Poste leta 1992, ko je bilo preoblikovano v neodvisno javno podjetje, ustvarilo provizijo 100 milijonov EUR za kritje dela pokojninskih prispevkov za pravice, ki so jih zaposleni pridobili med letoma 1972 in 1992. V zameno je država Belgija v korist La Poste prenesla stavbe, ki so potrebne za javne storitve in posledično niso odsvojljive. Leta 1997, ko je bil pokojninski sistem za poštne delavce, ki so zaposleni kot javni uslužbenci, usklajen s splošnim sistemom, je bilo to vračilo, ki odkar je obstajalo, nikoli ni bilo uveljavljano, spremenjeno v rezervacijo kapitalskih dobičkov.

109 Iz izpodbijane odločbe in dokumentov, ki jih je na zahtevo Sodišča prve stopnje predložila Komisija, izhaja, da Komisija ni pridobila informacij, na podlagi katerih bi lahko zavzela stališče glede opredelitve prenosa nepremičnin s strani države Belgije v korist La Poste v smislu člena 87 ES, čeprav bi lahko takšni ukrepi temu podjetju zagotovili ugodnost. Komisija je sprejela izpodbijano odločbo, ne da bi razpolagala

z dokazi, na podlagi katerih bi lahko zlasti ocenila prednost, ki je je bilo to podjetje deležno zaradi brezplačne pridobitve nepremičnin. Zato bi bila morala izvesti podrobno preiskavo učinkov tega ukrepa, preden bi se izrekla glede opredelitve državne pomoči.

- 110 Zato je dejstvo, da Komisija v okviru postopka predhodnega preverjanja ni mogla izvesti zadostnega preizkusa prenosa nepremičnin s strani države Belgije v korist La Poste, dodatni pokazatelj za obstoj resnih težav.

– Nepopolna preučitev stroškov zagotavljanja storitev SSGI v izpodbijani odločbi

- 111 Najprej je treba opozoriti, da trditve tožečih strank, da Komisija ni preučila višine stroškov zagotavljanja storitev SSGI, temeljijo na pogojih, ki jih je Sodišče navedlo v zgoraj v točki 45 navedeni sodbi Altmark, ki je bila razglašena po sprejetju izpodbijane odločbe, zato Komisija ob sprejetju te njene vsebine ni mogla poznati.

- 112 Vendar pa je treba ugotoviti, da Sodišče ni časovno omejilo obsega odločitve iz sodbe Altmark, navedene zgoraj v točki 45. Ker ni podana taka časovna omejitev, se odločitev, ki izhaja iz take razlage člena 87(1) ES, v celoti uporablja za dejanski in pravni položaj te zadeve, kot jo je obravnavala Komisija ob sprejetju izpodbijane odločbe (glej v tem smislu sodbo Sodišča prve stopnje z dne 12. februarja 2008 v zadevi BUPA in drugi proti Komisiji, T-289/03, ZOdl., str. II-81, točka 158).

- 113 V zvezi s tem je treba opozoriti, da se razlaga, ki jo Sodišče poda o določbi prava Skupnosti, omejuje na razjasnitev ter določitev njenega pomena in dometa, kot bi jo bilo treba razumeti in uporabljati od začetka njene uveljavitve. Iz tega izhaja, da se tako razlagana določba lahko uporabi in da se celo mora uporabiti za pravna razmerja, ki so nastala in so bila vzpostavljena pred zadevno sodbo, Sodišče pa sme le izjemoma z uporabo splošnega načela pravne varnosti, ki je pomemben del pravnega reda Skupnosti, omejiti možnost vseh zainteresiranih, da bi se sklicevali na določbo, ki jo je razložilo, zaradi izpodbijanja pravnih razmerij, ki so nastala v dobri veri. Sicer pa je mogoče to omejitev dovoliti le v sodbi, v kateri je odločeno o zatrjevani razlagi (glej v tem smislu in po analogiji sodbi Sodišča z dne 15. marca 2005 v zadevi Bidar, C-209/03, ZOdl., str. I-2119, točki 66 in 67, ter z dne 6. marca 2007 v zadevi Meilicke in drugi, C-292/04, ZOdl., str. I-1835, točke od 34 do 36 in navedena sodna praksa). Sodišče prve stopnje ocenjuje, da se te ugotovitve, ki izhajajo iz sodne prakse, v kateri je obravnavana predvsem naloga nacionalnega sodnika, da uporablja pravo Skupnosti, *mutatis mutandis* uporabljajo za institucije Skupnosti, ko so na vrsti, da uveljavijo določbe prava Skupnosti, katerih razlago pozneje poda Sodišče (zgoraj v točki 112 navedena sodba BUPA in drugi proti Komisiji, točka 159).
- 114 V tem primeru je treba torej preučiti, ali je Komisija izvedla preizkus, na podlagi katerega bi lahko opredelila, ali je bila raven nadomestila, nakazanega La Poste, določena na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno podjetje, ki je dobro vodeno in primerno opremljeno za izpolnitev zahtevanih pogojev javne službe, imelo pri izpolnjevanju teh obveznosti, pri čemer je treba upoštevati relevantne prihodke in primeren dobiček, ki izhaja iz izpolnitev teh obveznosti (glej v tem smislu zgoraj v točki 45 navedeno sodbo Altmark, točka 93).
- 115 Iz izpodbijane odločbe in izmenjave dopisov ter ob upoštevanju sestankov med Komisijo in belgijskimi organi izhaja, da Komisija ni nikoli preučila, ali so bile storitve splošnega interesa, ki jih je zagotavljalo La Poste, glede na stroške, ki bi jih imelo tipično podjetje, ki je dobro vodeno, v skladu z načeli, določenimi v sodbi Altmark, navedeni zgoraj v točki 45. Komisija se je za svojo ugotovitev, da trije zadevni ukrepi niso državne

pomoči v smislu člena 87(1) ES, samo omejila na negativni saldo med nadkompenzacijami, ki ustrezajo tem trem ukrepom, in nezadostno kompenzacijo stroškov storitev SSGL.

- 116 Zato je na podlagi teh elementov treba ugotoviti, da Komisija ni izvedla preizkusa stroškov storitev v javnem interesu, ki jih zagotavlja La Poste, v primerjavi s stroški, ki bi jih imelo tipično podjetje, kar bi ji v takem primeru lahko omogočilo ugotovitev, da preučeni ukrepi niso državne pomoči.
- 117 Dejstvo, da Komisija v okviru postopka predhodnega preverjanja ni mogla v celoti preveriti presoje, ali je bil primeren obseg nadomestila, ki ga je država Belgija odobrila La Poste, je nov pokazatelj o obstoju resnih težav.
- 118 Iz preučitve drugega ter iz četrtega in sedmega tožbenega razloga izhaja, da kolikor je njihov namen dokazati, da Komisijino preverjanje med predhodnim preverjanjem ni bilo zadostno ali popolno, obstaja veliko objektivnih in skladnih dokazov, ki ponazarjajo, da je postopek predhodnega preverjanja trajal predolgo, ter dokumenti, iz katerih je razviden obseg in kompleksnost preizkusa, ki ga je treba izvesti, deloma pa tudi nepopolne in nezadostne vsebine izpodbijane odločbe potrjujejo, da je Komisija izpodbijano odločbo sprejela kljub resnim težavam. Ne da bi bilo treba odločiti o tretjem in četrtem tožbenem razlogu tožečih strank, v delu, v katerem poskušata dokazati, da preučitev Komisije ni bila popolna ali zadostna glede na oprostitvev plačila davka na dohodke pravnih oseb in možnosti uveljavljanja državnega jamstva za prevzete kredite, je treba torej ugotoviti, da presoja združljivosti priglašenega ukrepa s skupnim trgom kaže na resne težave, ki bi Komisijo morale pripeljati do tega, da začne postopek na podlagi člena 88(2) ES.

119 Izpodbijano odločbo je treba zato razglasiti za nično.

Stroški

120 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker Komisija ni uspela, se ji v skladu s predlogi tožečih strank naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (drugi senat)

razsodilo:

- 1. Odločba Komisije C(2003) 2508 konč. z dne 23. julija 2003, da se po postopku predhodnega preverjanja, določenega v členu 88(3) ES, ne nasprotuje ukrepom, ki so jih belgijski organi sprejeli v korist belgijskega poštnege podjetja La Poste SA, se razglasi za nično.**

2. Komisija nosi svoje stroške ter stroške, ki so nastali Deutsche Post AG in DHL International.

Pelikánová

Jürimäe

Soldevila Fragoso

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 10. februarja 2009.

Podpisi

Stvarno kazalo

Dejansko stanje	II - 204
Postopek predhodnega preverjanja	II - 206
Izpodbijana odločba	II - 207
Ukrep 1: oprostitve plačila davka od dohodkov pravnih oseb	II - 208
Ukrep 2: ukinitve provizije za pokojnine leta 1997	II - 209
Ukrep 3: možnost uveljavljanja državnega jamstva za prevzete kredite	II - 209
Ukrep 4: oprostitve plačila davka na nepremičnine za stavbe, ki se uporabljajo za zagotavljanje javnih storitev	II - 210
Ukrep 5: nadkompenzacija finančnih storitev splošnega pomena med prvo pogodbo o upravljanju (1992–1997)	II - 210
Ukrep 6: nepriglašeni povečanja kapitala, izvedeni leta 1997, v skupnem znesku 62 milijonov EUR	II - 210
Postopek in predlogi strank	II - 211
Pravo	II - 213
Dopustnost	II - 213
Procesno upravičenje	II - 213
– Trditve strank	II - 213
– Presoja Sodišča prve stopnje	II - 216
Pravni interes	II - 222
– Trditve strank	II - 222
– Presoja Sodišča prve stopnje	II - 223
Predmet nadzora, ki ga izvaja Sodišče prve stopnje, in dopustnost tožbenih razlogov	II - 224
Predmet nadzora, ki ga izvaja Sodišče prve stopnje	II - 224
Dopustnost tožbenega razloga, ki se nanaša na preučitev, ki jo je izvedla Komisija in naj z vidika meril iz sodbe Altmark ne bi bila zadostna	II - 225
	II - 243

Utemeljenost	II - 227
Trditve strank	II - 227
– Drugi tožbeni razlog: nujnost začetka postopka v skladu s členom 88(2) ES	II - 227
– Tretji tožbeni razlog: Komisijina nepopolna preučitev oprostitve plačila davka od dohodkov pravnih oseb	II - 228
– Četrty tožbeni razlog: nepopolna preučitev, ki jo je izvedla Komisija glede ukinitve provizije za pokojnine	II - 229
– Peti tožbeni razlog: nepopolna preučitev, ki jo je izvedla Komisija, možnosti, da bi državno jamstvo pri sklepanju kreditnih pogodb prineslo ugodnosti	II - 229
– Sedmi tožbeni razlog: preučitev, ki jo je izvedla Komisija, naj z vidika meril, določenih v sodbi Altmark, ne bi bila zadostna	II - 230
Presoja Sodišča prve stopnje	II - 231
– Splošna pravila glede postopka, določenega v členu 88 ES	II - 231
– Pokazatelji resnih težav, ki se nanašajo na trajanje in okoliščine postopka predhodnega preverjanja	II - 234
– Ne zadostna preučitev ukinitve provizije za pokojnine v izpodbijani odločbi	II - 237
– Nepopolna preučitev stroškov zagotavljanja storitev SSGI v izpodbijani odločbi	II - 238
Stroški	II - 241